

DEVIATNIK

1. deň: Túžba srdca

Impulz, tajomné pozvanie, vloženie vnútornej túžby do srdca... Boh sa každému z nás jedinečne prihovára, keď nás pozýva do spolupráce, keď nám chce zveriť isté poslanie, keď nás povoláva byť mamou, byť kňazom, byť dobrovoľníkom v konkrétnej službe, byť dedkom, byť šoférom autobusu... Ako odpovedám na toto volanie? Zažívam svätý nepokoj, ktorý mi nedovoľuje zostať na mieste a spôsobuje, že chcem vykročiť, mám nutkanie ísť, začať konať? Alebo ma zvierá strach z mojej slabosti, z toho, že ma to presahuje? Alebo ma zväzujú moje zabehané chodníčky, istoty, o ktoré prídem, keď vykročím a nebudem sa môcť k nim už vrátiť?

Janko si už od detstva predstavoval, že bude pomáhať ľuďom ako misionár. Jeho matka spomína, ako prvé sväté prijímanie zmenilo Jankovo správanie: „Nuž pred ním chodil na prípravu na náboženstvo a bol celý rozháraný. Po prvom svätom prijímaní sa však zmenil. Veľmi sa zmenil. To som už viac nemusela siahnuť po nijakom vyššom treste. Stačilo, aby som mu niečo mierne povedala, a on už aj skočil.“

Modlitba:

Pane, daj, prosím, aby som sa vo chvíľach rozhodovania, či vykročiť za povolaním, ku ktorému ma pozývaš, sústredil na teba a nie na svoje slabosti ani na to, čo všetko môžem stratiť. Pane, chcem ti dôverovať. Tebe stačí moje málo – kúsok chlebička alebo ryby. Vtedy tvoja milosť pracuje s mojou ľudskosťou a ty tvoríš krásne diela.

Janko Havlík:

„Pane, viem, že som slabý. Daj, aby som vo všetkom a všade hľadal iba teba. Bez tvojej pomoci nie som schopný nič vykonať. A to, čo konám, je iba tvojou zásluhou.“
(*Denník Janka Havlíka*)

2. deň: Cesta za pozvaním

Mám odhodlanie ísť za túžbou, chcem sa vydať v ústrety Božiemu pozvaniu, ale neviem, ako a kde začať. Príde veľké znamenie, ktoré ma pohne správnym smerom? Čakám vôbec nejaké znamenie? Zamýšľam sa nad tým? Či azda nechávam plynúť život a vôbec to neriešim? Ani v tom ma, Pane, nenechávaš samého. Priestor i čas, v ktorom žijem, ľudia, ktorí do môjho života v jednotlivých obdobiach vstupujú, či situácie, ktoré zažívam, nie sú náhodné. To všetko si, Pane, používaš na to, aby si ma viedol.

Na Jankovo vincentínske smerovanie priamo i nepriamo vplývali rôzne osobnosti i okolnosti života: sedemročná formácia v „malom seminári“, teda v Apoštolskej škole v Banskej Bystrici, ktorá patrila Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul; duchovné rozhovory a stretnutia s jeho tetou Angelou, ktorá sa stala vincentkou s rehoľným menom sestra Modesta; statočnosť pátra Jána Hutyru, vincentína, ktorý sa usiloval zachrániť dvadsiatich mužov pred strelbou nemeckých vojakov ponukou vlastného života.

Modlitba:

Pane, prosím o otvorenosť a vnímavosť, aby som aj v zdanlivo bežných udalostiach a nenápadných stretnutiach rozpoznal, že ku mne hovoríš. Pane, prosím o nadhľad nad všetkým, aby som uvidel, ako do seba jednotlivé veci zapadajú a ukazujú cestu.

Janko Havlík:

„Uvedom si, že nikdy nie si sám!“ (*Denník Janka Havlíka*)

3. deň: Pripútaný k Bohu

Pane, skúmam, k čomu som pripútaný. Práca, jedlo, sociálne siete, peniaze, mienka druhých, deti, povinnosti... Možno omnoho viac ako k tomuto som pripútaný k svojim predstavám, očakávaniam. V modlitbe ti často predkladám svoje riešenia, a keď sa nenaplnia, som sklamaný. Pane, ty počuješ každú modlitbu, aj keď nie každá je vypočutá. Prečo ti, Pane, nedôverujem? Veď ty vidíš ďalej ako ja, ty vieš všetko a ja len niečo.

Jankov študijný život na istý čas prerušila druhá svetová vojna. Keď sa skončila, ľudia sa vracali plní nádejí do bežného života a rovnako aj Janko späť k štúdiu v Apoštolskej škole v Banskej Bystrici. Vtedy ešte netušil, že aj jeho ďalšia etapa života – noviciát a štúdium teológie – bude tiež trnistá. Nenaplnené predstavy ho však neznechutili. Keď komunisti presunuli rehoľnú mládež do „preškoloovacieho ústavu“, museli mladí a medzi nimi aj Janko absolvovať ideovo-politické prednášky plné nenávisťných a protikresťanských hlúpostí. Počas jednej z nich si Janko spontánne zaznamenával myšlienky, prosby, vďaky, chvály. V jeho zápiskoch sa zachovala aj táto osobná prosba: „Neodnímaj mi, Pane, v ťažkých chvíľach pokušenia to, čo je pre moju dušu najpotrebnejšie, aby som mohol napredovať v duchovnom raste.“

Modlitba:

Pane, chcem zložiť svojich bôžikov – svoje predstavy, očakávania, svoje riešenia na tvoj oltár, aby som mohol prísť bližšie k tebe. Pane, túžim sa totálne odovzdať do tvojej vôle a prijať tvoje riešenia.

Janko Havlík:

„Pán je prítomný svojou mocou stále v našom srdci, na každom mieste.“
(*Denník Janka Havlíka*)

4. deň: Svedectvo skutkov

Záleží mi na tom, čo si druhí o mne pomyslia, preto sa usilujem vyzeráť v ich očiach lepšie, ako v skutočnosti som. Hovorím a konám niekedy podľa toho, ako mi v danej situácii vyhovuje. Byť pravdivý ma môže stať stratu známych alebo výhod, alebo mi dokonca môže spôsobiť problémy. Stávam sa človekom dvoch tvárí. Prečo som to dopustil? Prečo som klamstvo, polopravdy povýšil nad pravdu? Ako by som konal, keby som sa riadil iba svojím svedomím, neovplyvnený nikým a ničím?

Počas súdneho procesu sa vyšetrojúci sudca pýtal Janka, prečo sa nehlásil na vlasteneckú bohosloveckú fakultu do Bratislavy, a Janko pokojne odpovedal, pretože ju neuznáva, lebo nebola schválená Vatikánom. Táto Jankova priamosť, odvaha

hovoríť za každých okolností pravdu bez najmenšieho náznaku uhýbania, špekulácie a taktizovania uvádzala Jankových vyšetrovateľov, sudcov, učiteľov do zúrivosti, lebo cítili svoju bezmocnosť. Preto bol Janko všade vo väzení „bitý ako žito“.

Modlitba:

Pane, aj keď som mnoho rás zradil pravdu, ty ma neodsudzuješ, ty mi odpúšťaš, ty ma neprestávaš milovať. Ďakujem ti za to. Prosím ťa o odvahu stáť vždy na strane pravdy, aj keď to môže priniesť nepríjemnosti. Pane, prosím o milosť obrátenia, povzbudenia pre tých, ktorých sa svedectvo obrany pravdy dotkne.

Janko Havlík:

„Kiežby moje snahy a všetko konanie smerovali len k tebe, Pane, Bože môj.“
(*Denník Janka Havlíka*)

5. deň: Strata horlivosti

Rutina, zovšednenie, prekážky, znechutenie, prepínanie síl, workoholizmus, spoliehanie sa len na vlastné alebo na iné ľudské sily. Strácam chuť do práce, spolupráce, aktivít, do života svojho povolania. Kedy, Pane? Keď stratím zo zreteľa to, čo je podstatné? Keď sa nechám rozptýliť okolím, vlastnými myšlienkami?

Väznica Ruzyň – v nej sa dialo rafinované mučenie v „bielych rukavičkách“, obeť boli trýznené duševne – izolácia, tma, šokové účinky elektriny, omamné psychotropné drogy oslabujúce vôľu, púšťanie dráždivých zvukov. To prinieslo človeku následnú úzkosť, strach, úporné premýšľanie, predstavivosť. Takto trpela aj Jankova duša. Jankova úcta k Najsvätejšiemu Srdcu Ježišovmu sa vinie celým jeho duchovným životom a sprevádza ho aj v okamihu tohto utrpenia. Jedna z Jankových invokácií k Litániám Najsvätejšieho Srdca Ježišovho znie: „Pane, daj, aby moje srdce len po tebe túžilo, aby som bol s tebou stále spojený. Jedine v tvojom náručí som šťastný!“

Modlitba:

Pane, keď nemám chuť pokračovať, daj mi pocítiť, že si pri mne, že si veľmi blízko. Pozdvihni, prosím, moju myseľ k sebe.

Janko Havlík:

„Láska k Spasiteľovi nech mi je hybnou pákou, životodarným prameňom.“
(*Denník Janka Havlíka*)

6. deň: Kríza v povolani

V mojom živote sa odohrávajú rôzne príbehy:

Doliehajú na mňa útoky zla v práci i v susedských vzťahoch a už nemám silu ich znášať. Nedokážem zmeniť seba, svoj prístup, zvyky, myslenie, hoci viem, že to takto nie je v poriadku. Som unavený a vyčerpaný z nekonečného dávania sa v rodine, spoločenstve i v práci. Pane, som na dne.

Po odpykaní celého jedenástročného trestu prepustili Janka z väzenia domov v stave smrteľne chorého pacienta. Janko bol ako občan postavený mimo zákona s desaťročnou stratou občianskych práv, trpel nevyliciteľnou srdcovou chorobou, ktorá mu spôsobovala sériu ďalších vážnych ochorení a sústavné fyzické bolesti. Bol odkázaný na pomoc svojich príbuzných. Najťažšie znášal, že nemohol byť aktívny. Janko nevládal doštudovať ani svoju vytúženú teológiu.

Sestre Modeste (tete Angele) píše: „Aspoň pár riadkov na posteli a na kolene. Denne myslím na vás, v radosť i v trápení, ďakujem za duchovnú pomoc, posielam aspoň srdečný pozdrav. Na iné sa sotva zmôžem, lebo sa mi voľajako trochu zdravotný stav zhoršil. Taká je vôľa Pánova! Nech je jeho sväté meno zvelebené! Prosím i naďalej o duchovnú pomoc – podporu, zdá sa mi, ako keby som bol slabý na nesenie svojho krížika.“ „Aké sú ďalej plány Prozreteľnosti, netreba nám skúmať, ale radšej prosieť, ani nie tak za zdravie ako za to, aby sa s nami diala vôľa Božia.“

Modlitba:

Pane, prosím o milosť, aby som ťa neprestal chváliť a zvelebovať, aj keď budem na dne. Pane, chcem vždy pamätať na to, že ty moje hriechy, bolesti, trápenia, zranenia a zlé veci premieňaš na dobro. Pane, chcem ti dôverovať.

Janko Havlík:

„Neboj sa, keď klesneš pod krížom! Vstaň, objím svoj kríž ako Ježiš a nes ho odovzdane naďalej.“ (*Krížová cesta malých duší*)

7. deň: Príklady dvíhajú

Niekedy nerozumiem okolnostiam, ktoré sa dejú, zvlášť keď prežívam náročné obdobie a mám problém sám so sebou. Je mi ťažko prijať celú situáciu a nieto ešte drobné nepríjemnosti, ktoré sa objavujú, alebo menej sympatických ľudí, ktorých správanie sa ma akosi oveľa citlivejšie dotýka.

Jáchymovské lágre patrili pod uránové bane. Komunistická štátna moc sem eskortovala tisícky mužov, novodobých väzňov s prezývkou „mukl“ – „muž určen k likvidácii“. Boli medzi nimi robotníci, inžinieri, rehoľníci, profesori, generáli, politici, vysokoškoláci, kriminálni, vrahovia, zločinci, psychopati. Janko prijal jáchymovské lágre ako Božiu výzvu. Salezián páter Anton Srholec, jeho spoluväzeň, píše: „Janko nevynechal jedinou príležitosť rozprávať o Kristovi.“ Janko si pripadal ako na misiách. Spoluväzňom pomáhal nielen duchovne, ale aj fyzicky – poskytol pomoc neplničom noriem, čo boli zvyčajne nováčikovia alebo chorí; vymenil dennú táborovú službu za nočnú; pomáhal koncipovať listy, keď ho o to spoluväzni prosili. O sile Jankovho misijného ducha a príklade viery svedčí aj MUDr. Otto Opálka, CM, pôvodne pôsobiaci ako lekár v Brne, ktorý sa s Jankom ako pacientom stretol v Jáchymove už ako trestanec. V čase, keď bol Janko ťažko chorý a pán primár Opálka

vedel, že sa blíži smrť, urobil sľub, že keď Janko zomrie, nastúpi namiesto neho k vincentínom, hneď ako sa vyslobodí z väzenia. Vo veku 57 rokov bol Otto Opálka vysvätený za kňaza.

Modlitba:

Pane, keď ku mne príde človek so svojím trápením a ťažkosťami, daj mi, prosím, silu byť mu oporou, i keď ja sám budem smutný a rezignovaný a budem potrebovať prijať povzbudenie.

Janko Havlík:

„Nedovoľ mi zúfať!“ *(Denník Janka Havlíka)*

8. deň: Zostať verný

Verný odpovedi na Božie pozvanie. Verný rozhodnutiu. Verný počas obdobia, keď ide všetko hladko, ľahko, keď sa mi darí a intenzívnejšie vnímam požehnanie. Verný aj počas kríz, problémov, prekážok, keď sa mi zdá, že som v tom sám, keď mám pocit, že nenapredujem, ale stojím alebo sa azda vraciam späť. Som verný? Čomu alebo komu som verný? Za akých okolností?

Na jeseň v roku 1959 sa Janko na nejaký čas ocitol vo Vykamove pri Ostrave nad Ohří. Tu sa prvýkrát takmer po siedmich rokoch stretol so svojím mladším bratom Tonkom. Bol to vzácny, aj keď krátky spoločný čas. Obaja sa pred mnohými rokmi rozhodli vstúpiť k vincentínom, obaja skončili v jáchymovských lágroch, ale oddelení od seba. Tonkovi mal zakrátko vypršať osemročný trest a čakal ho civilný život, do ktorého mal vstúpiť ako dvadsaťpäťročný. Janko sa snažil svojho mladšieho brata pripraviť na nástrahy, ale i možné sklamanie, ktoré ho „vonku“ čakajú, ale aj povzbudiť. „Priznám sa,“ povedal Janko, „vždy som chcel ísť na misie. Len som nečakal, že prídu tak rýchlo a že nebudú v Afrike či niekde na Východe...“ Často opakoval: „Ľudské srdce túži po láske bez egoizmu.“ Bratovi na rozlúčku povedal: „Nech ti je svet prostriedkom na dosiahnutie dokonalosti.“

Modlitba:

Pane, prosím o stálosť a vernosť v povolani. Prosím o obozretnosť, aby ma svet nezviedol zlým smerom, ale stal sa mi prostriedkom na naplnenie môjho povolania.

Janko Havlík:

„Ukrižovaný Ježiš, uč ma kráčať cestou vytrvalosti.“ *(Križová cesta malých duší)*

9. deň: Naplnenie povolania

Ukončenie školy, sobáš či kňazská vysviacka, povýšenie v práci, odchod do dôchodku. Koľko podobných malých cieľov či veľkých túžob sa v mojom živote naplní?

Jankova túžba po kňazstve nevyhasla, keď bol nad ním vyneseny rozsudok a z bohoslovca sa zrazu stal trestanec. Janko nerezignoval. Svojej matke vtedy povedal: „Chceli sme prinášať Bohu obeť na oltári, teraz mu dvíhame namiesto hostí vlastné utrpenia a životy.“

„Treba dať ľuďom vedieť, že našou láskou je Kristus,“ hovorieval Janko, „všetkým tým tisíciam väzňov sústredených na Jáchymovsku, Příbramsku, Slavkovsku... To je vlastne celoživotný program. Dať lásku do štátnych záležitostí... do rodín... do komunít... do škôl... do úradov... dať lásku do akejkolvek našej činnosti.“

Modlitba:

Pane, nauč ma prijímať z tvojich rúk všetko. Nauč ma žiť prítomnú chvíľu s veľkou láskou.

Janko Havlík:

„Šťastie je zhoda s Božou vôľou!“ (*Denník Janka Havlíka*)

Postoje Janka Havlíka sú čerpané z knihy:

Hrdinské svedectvo mladosti – Helena Sláviková

Myšlienky Janka Havlíka na záver každého dňa zo série: *Pôst s KBS*

Imprimi potest

P. ThLic. Tomáš Brezáni, CM

provinciálny predstavený Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul

Bratislava 22. 04. 2024, č. 65/2024

Copyright © 2024, všetky práva vyhradené

(Kopírovanie textu je možné len so súhlasom Misijnej spoločnosti sv. Vincenta de Paul)